

17. Кабінет Міністрів України. Концепція підтримки МСБ. 2022. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-shvaliv-kontseptsiu-rozvytku-mikro-malohota-serednoho-pidpriemnytstva-v-ukraini-na-period-do-2027-roku>

18. Transparency International Ukraine. Аналіз корупційних ризиків у регуляторному середовищі. Київ. 2023. URL: <https://ti-ukraine.org/research/korypcziyni-ryzyky-u-regulyatornomu-seredovyshhi/>

19. Проєкт GIZ «Підтримка інновацій та підприємництва в Україні». 2023. URL: <https://www.giz.de/en/worldwide/127529.html>

20. U-LEAD з Європою. Інституційна підтримка бізнесу на рівні ОТГ. Київ: 2024. URL: <https://ulead.org.ua/news/u-lead-rozvyvaiemo-biznes-na-hromadskomu-rivni>

Григор'єва С.В.

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків, Україна

ВІЙНА ЯК ЧИННИК АКТИВІЗАЦІЇ АДАПТАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТА РЕЗИЛІЄНТНОСТІ СУЧАСНИХ УКРАЇНЦІВ

WAR AS A FACTOR IN ACTIVATING THE ADAPTATIVE POTENTIAL AND RESILIENCE OF MODERN UKRAINIANS

Повномасштабна війна росії проти України стала критичною точкою соціальних трансформацій, що змінила структуру повсякденності, систему соціальних зв'язків та механізми колективної взаємодії. В умовах екстремальної невизначеності суспільство активізувало адаптаційні ресурси та сформувало нові моделі резилієнтності – здатності відновлювати функціональність у кризових ситуаціях. У соціологічному вимірі ці процеси розглядаються як динамічна взаємодія між індивідом, інститутами та

культурними нормами (Parsons, 1951).

У класичній соціології адаптація трактується як фундаментальна властивість соціальної системи. Талкотт Парсонс у моделі AGIL визначав адаптацію як одну з ключових функцій соціального організму (Parsons, 1951).

Концепт резилієнтності тісно пов'язаний із теоріями ризикового суспільства. Ульріх Бек наголошував, що у світі глобальних загроз традиційні інституції дедалі частіше не справляються зі своїми функціями, тому суспільства мають формувати нові механізми самоорганізації (Beck, 1992). Ентоні Гідденс розвиває цю ідею через концепт «рефлексивної модернізації», підкреслюючи, що здатність до постійного перегляду практик стає ключовою умовою стійкості (Giddens, 1990).

У працях Пітера Бергера та Томаса Лукмана підкреслюється, що люди формують адаптацію через процес соціального конструювання реальності, активізуючи механізми інтерпретації та легітимації власного досвіду (Berger & Luckmann, 1966).

Українські соціологи, зокрема Євген Головаха та Наталія Паніна, акцентували увагу на ролі соціального капіталу та психологічної адаптивності українців у періоди політичних і соціальних криз (Головаха & Паніна, 2006). Віктор Ворона та Микола Шульга підкреслювали, що українське суспільство історично сформувало особливий тип адаптивності на тлі перманентної нестабільності (Ворона, Шульга, 2015).

Війна виступила певним каталізатором адаптаційних процесів. Адаптаційний потенціал українців проявився в кількох вимірах.

Індивідуально-психологічний рівень. Переосмислення життєвих стратегій можна розглядати через призму теорії повсякденного конструювання значень (Berger, Luckmann, 1966). Індивіди формують нові coping strategies, зберігаючи агентність у складних умовах.

Соціально-структурний рівень. Перебудова ринку праці, міграційні процеси та поява нових форм волонтерства відповідають логіці М.

Грановеттера про роль «слабких зв'язків» як ресурсів мобільності та адаптації (Granovetter, 1973).

Інституційний рівень. Попри характерні для «рідкої модерності» тенденції до ерозії інституцій (Bauman, 2000), український випадок демонструє їхнє зміцнення під тиском зовнішнього виклику. Довіра до держави, армії, волонтерських структур посилила інституційний каркас суспільства.

Соціальна резиліентність ґрунтується на горизонтальних зв'язках і громадській активності. Це узгоджується з концепцією соціального капіталу Роберта Патнема, який визначав його як основу ефективної взаємодії та колективної дії (Putnam, 2000).

Резиліентність в Україні проявляється у посиленні локальних спільнот, самоорганізації та волонтерського руху. Колективні емоції виконують інтегративну функцію, що узгоджується з ідеями Арлі Гохшильд щодо соціальної природи емоцій та емоційної праці (Hochschild, 1979). П'єр Бурдьє наголошував, що соціальні практики залежать від «габітусу» – стійких схем сприйняття та дії (Bourdieu, 1990). Війна трансформує ці схеми, посилюючи національну ідентичність та готовність до солідарності.

Гуляєв Я. О., Григор'єва С.В.,

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,

м. Харків, Україна

ВІД ІНДИВІДА ДО ОСОБИСТОСТІ: СОЦІОЛОГІЧНІ ВІЗІЇ

FROM INDIVIDUAL TO PERSONALITY: SOCIOLOGICAL VIEWS

Дослідження особистості в соціології є надзвичайно важливим, адже особистість є ключовою ланкою суспільства, її взаємодії та центром соціальних подій. Сучасне суспільство можна характеризувати, як складна мережа норм, цінностей та міжособистісних взаємин, і через призму особистості можна зрозуміти, як людина інтегрується в соціальне середовище (суспільство), вивчає